

Routes naar dakloosheid van arbeidsmigranten en inzichten voor preventie

Simone 't Hooft (Avans Hogeschool, daarvoor
Onderzoeksinstituut IVO)

Dakloze Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten in Nederland

- Met veruit het grootste deel gaat het goed
- Maar ook kwetsbaar voor dakloosheid
- Zorgen van gemeenten en andere betrokken organisaties
- Schattingen: groeiende aantallen
 - *2021: 2.500-3.000*
 - *Eind 2023: 6.000*

■ NIEUWS

Meer dan helft van de mensen die op straat slapen, is arbeidsmigrant

Arbeidsmigratie Het aantal arbeidsmigranten uit andere EU-landen onder mensen die op straat slapen, is de laatste jaren fors toegenomen. Zij hebben een grote kans om dakloos te worden

Sezen Moeliker • 2 mei 2024 om 22:45 • Leest

Luisteren 🎧

Leeslijst 📄

NOS Nieuws • Vrijdag 23 december 2022, 06:48 •
Aangepast vrijdag 23 december 2022, 12:04

Steeds meer arbeidsmigranten op straat: 'De opvang moet humaner'

Hulporganisaties zien nood steeds hoger worden: al meerdere dakloze arbeidsmigranten op straat gestorven
18-04-2024 07:00 | Binnenland

Onderzoek

- Onderzoek ‘Midden- en Oost-Europese werknemers in kwetsbare posities’
 - IVO + Barka en De Regenboog Groep
 - 2021-2022
 - 3 ministeries (VWS, JenV, SZW), 6 gemeenten en stichting Volksbond
- Extra analyse interviews arbeidsmigranten ‘routes naar dakloosheid’
- Nu: routes en inzichten voor preventie

Midden- en Oost-Europese werknemers in kwetsbare posities

Gericht op:

- Kenmerken en profielen
- Handvatten preventie en terugdringing dakloosheid en verslaving
- Helpende beleidsmaatregelen

Door:

- Desk research, analyse registraties en cliëntverslagen, interviews cliënten, screening, interviews experts

Midden- en Oost-Europese werknemers in kwetsbare posities

Handvatten voor preventie en terugdringen van dakloosheid en verslaving

Juni 2022

Lisan Jansen Lorkeers
Simone 't Hooft
Margriet Lenkens
Elske Wits
Gera Nagelhout

Met medewerking van:
Magdalena Chwarsolanek (Stichting Barka)
Ewa Sykula (Stichting Barka)
Larisa Melinceanu (Stichting Barka)
Wim Buisman (zelfstandig adviseur)

Interviews arbeidsmigranten: routes naar dakloosheid

- Hoe ontstaat dakloosheid? ‘Routes’?
- 42 interviews met arbeidsmigranten
 - Uitgevoerd door maatschappelijk werkers van Barka en De Regenboog Groep
 - In Nederland, Polen en Roemenië
- Migratieachtergrond, werk/inkomen/financiën, woonsituatie en dakloosheid, gezondheid, politie en justitie, sociaal netwerk en hulp, toekomst, (terugkeer)
- ‘Hoe ben je dakloos geworden?’

Vijf 'routes' naar dakloosheid

1. Werkverlies (N=16)

2. Voortdurende kwetsbaarheden (N=12)

3. Verbroken relatie en werkverlies (N=6)

4. Direct dakloos (N=4)

5. Ernstige gezondheidsproblemen (N=4)

Dakloosheid

1: Werkverlies (16 personen)

- Werkverlies, ‘package deal’
- Wisselend kwetsbaar vóór migratie
- Vaak goede fysieke gezondheid, matig-goede psychische gezondheid, minder problemen met middelen

“Mijn arbeidsovereenkomst liep af en werd niet meer verlengd. Binnen een dag moest ik hier weg. Op dezelfde dag verloor ik mijn baan en mijn woonplaats. Toen belandde ik op straat.”

-Poolse man, 62 jaar

2: Voortdurende kwetsbaarheden (12 personen)

- Vaak al multiprobleem situatie voor migratie
- Zet hier voort
- Werkverlies vaak wel aanleiding (soms door middelengebruik)
- Helpt licht delictgedrag

3: Verbroken relatie en werkverlies (6 personen)

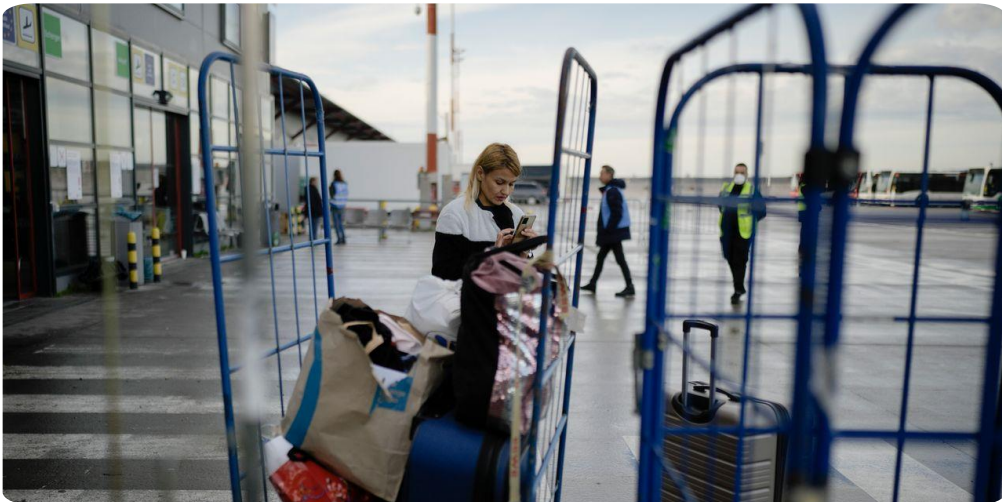
- Verbroken relatie en werkverlies
- Vaak: samenwonen > relatiebreuk > kwetsbare woonsituaties
- Problematisch middelengebruik

“Op papier was alles van mijn vriendin. Toen we na twee jaar uit elkaar gingen, verloor ik dit huis, ik had niets te zeggen. Ik werkte de hele tijd totdat mijn relatie voorbij ging. Daarna ging ik terug naar het oude leven, het straatleven met drugs en stelen.”

-Poolse man, 29 jaar

4: Direct dakloos (4 personen)

- Direct bij aankomst dakloos
- Ook werkloos, soms wel plan om te werken wat mislukt
- Onjuist geïnformeerd/misleid
- 3: kwetsbare positie voor vertrek

“In Nederland had ik in het begin helemaal niets en niemand. Dus ik wist dat ik een tijdje op straat zou leven. Ik kwam al voorbereid met een slaapzak. Ik heb bijna vier maanden op straat gezworven.”

-Roemeense man, 33 jaar

5: Ernstige gezondheidsproblemen (4 personen)

- Ernstig fysiek of psychisch gezondheidsprobleem
- Niet in staat om door te werken
- 3 personen: weinig kwetsbaar voor komst

Aanbevolen oplossingsrichtingen

Informatievoorziening

Werken

Wonen en registratie

Zorg en ondersteuning

Terugkeer

Pilot kortdurende opvang dakloze EU-arbeidsmigranten

Baanverlies beteke
arbeidsmigranten i
ook huisvesting en
kwijtraakt. Door de
van de Engelse of N
regelgeving is het r
(ernstigere) psychis
verslavingsproble
de inzet op prevent

Wet goed verhuurderschap

Enkele meer preventieve oplossingsrichtingen

- **Informatievoorziening**
 - Meer informatie vóór en vlak na komst
- **Werk**
 - Betere werving en selectie
 - Diverse maatregelen voor betere arbeidsomstandigheden en –voorwaarden en tegen wanpraktijken: verplichte certificering, rol van inleners, meer en onaangekondigde inspecties
- **Wonen**
 - Loskoppelen arbeids- en huurcontract
- **Zorg en ondersteuning**
 - Toegankelijke huisartsenzorg
 - O.a. daartoe: stimuleren gebruik meldpunt onverzekerden
 - Meer ondersteunende rol werkgevers
- **Terugkeer**
 - Werken aan motivatie
 - Ontzorgen en begeleiden terugkeer (kortdurende opvang)

Algemene principes dienst- en hulpverlening

- Vroeg ingrijpen ('snel afglijden')
 - Hulp en ondersteuning in eigen taal en cultuursensitief
 - Ervaringsdeskundigheid, bijv. 'leaders' van Barka
-

Bedankt voor jullie aandacht!

s.thooft@avans.nl